Лазебна Н. В.

Національний університет «Запорізька політехніка»

СОЦІОКУЛЬТУРНІ МАРКЕРИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В МЕЖАХ ВЗАЄМИН HUMAN/NON-HUMAN

У статті проаналізовані взаємини HUMAN/NON-HUMAN як багатоскладове явище, яке формується під впливом соціальних, психологічних і біологічних факторів. Мова і культура мають значний вплив на розвиток сучасного досліджуваного явища. В межах англomовного дигітального дискурсу (АДД) спілкуються і співпрацюють науковці з усього світу. Необхідно вивчати лексику, подання текстів і дискурсивні дослідження в галузі робототехніки, нанотехнології, біотехнології та інших галузей. АДД формується на перетині багатьох наукових дисциплін, цифрових технологій і інноваційних технічних розробок.

У статті мова розглядається як явище з біологічної, психологічної та соціальної перспектив. Спочатку мова розглядається як біологічний, генетично зумовлений феномен. Особлива увага звертається до специфіки мовного середовища і навичок до вивчення мови людей і нелюдей. Далі мова розглядається як психологічне явище. Людська психологія, інтуїція, логіка допомагають розуміти і тлумачити навіть незнайому мову на фонетичному та смислового рівнях. Наприкінці статті мова розглядається як явище соціальне, яке має багато подібних рис і розбіжностей з біологічною перспективою. Зокрема, проводиться паралель між людьми і тваринами, їх мовним середовищем і сприйняттям, пізнанням навколишнього світу. В результаті дослідження доведено, що людську мову не можливо розглядати як виключно соціальне, психологічне або біологічне явище.

Ключові слова: англomовний дигітальний дискурс, «людина-нелюдина», людська мова, нелюдська мова, соціальна перспектива, біологічна перспектива, психологічна перспектива.

Постановка проблеми. У світовому науково-технічному контексті доречно зосередити увагу на перетин культури та мови. По-перше, від визначення цих двох концепцій, окреслення їхніх основних особливостей та інтеграції аспектів, ідеї значно поглиблюються і зосереджуються на специфіці спілкування між сучасниками на основі їх технічного досвіду та глобального фону взаємодії. Існують різні аспекти спілкування між представниками відмінних спільнот, які часто не розуміють один одного, але вони повинні існувати на одному загальному глобальному тлі. Те саме ми можемо стверджувати про мовні та культурні зв'язки у сучасному технічному та науковому дискурсі.

Таким чином, інтегрована єдність мови та культури є міцним фоном для існування будь-якої нації, що сприяє розвитку глобальності та поширенню її потенціалу у всьому світі. Англomовний дигітальний дискурс постійно розвивається внаслідок активного спілкування і розширення міжнародної наукової спільноти. З'являються все нові незалежні і комплексні дисципліни, які збагачують дискурс і визначають нові напрями його еволюції. Який вплив мають соціальні, психоло-

гічні і біологічні перспективи на технічний аспект засвоєння мови?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальна, біологічна і психологічна перспективи мови неодноразово ставали об'єктами лінгвістичних досліджень. Особливу увагу слід звернути на роботи Бервіка, Уоллеса, Хомського, Массумі, Лемонд, Ціммермана та інших.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження англійської мови з біологічної, психологічної та соціальної перспектив в межах комунікації «людина-нелюдина» та кореляція цього твердження в межах англomовного дигітального дискурсу.

Виклад основного матеріалу. У мовознавстві англomовний дигітальний дискурс розглядається як комплексне явище. Зазначається його критична роль у розвитку інноваційних галузей науки і техніки та спілкуванні фахівців-міжнародників. Мова і культура часто розглядалися як два нерозривні поняття. Нині у світі нечітких меж існує багато зв'язків між цими двома поняттями, тому доцільно зосередитися на них під час їхньої інтеграції.

Соціальна міграція людей, зміни в суспільстві трансформують відносини між культурою

та мовою. Імена людей є одним із досконалих прикладів, які підкреслюють взаємозв'язок між культурою та суспільством. Наприклад, у деяких культурах імена є важливими частинами репрезентації людини і не можливо говорити про здорову людину, не згадуючи її імені. Більше того, імена визначають долі людей або зумовлюють позитивні чи негативні події, що трапляються з ними [6, с. 171].

Більше того, якщо ми переступимо межі технологій, то зможемо апелювати до нашого культурного досвіду, менталітету різних націй і розвитку цілісної глобальної спільноти. Переглянувши відеопрезентацію про перехід культурних меж, можна окреслити низку складних питань міжкультурних спільнот чи товариств. Пелегріно сказав, що сприйняття людей залежить від їх культурного походження, менталітету, традиційних уявлень про те чи інше явище. Таким чином, спілкування англійською чи американською англійською змусить ставитися до вас позитивно та з повагою ставитися за кордоном. Більше того, якщо зосередитися на історичному досвіді чи коренях міжкультурної комунікації, доречно звернутися до основних визначень культури. Наприклад, «культура – це характеристики та знання певної групи людей, що охоплює мову, релігію, кухню, соціальні звички, музику та мистецтво» [15, с. 1].

Сучасний світ розвивається дуже швидкими темпами. На перетині різних галузей, що опосередковують людську діяльність, є багато інноваційних наук і технологій. Робототехніка, нанотехнології, біотехнології та суміжні галузі вимагають вивчення їх лексичного змісту, подання тексту та дискурсивних досліджень. Усі ці мовні явища пов'язані з мовною та культурною інтеграцією. Англomовний дискурс інноваційних технологій опосередковує глобальне залучення професіоналів з усього світу. Таким чином, поява в ньому певних явищ, що вимагають номінації, спричиняє розширення відповідної термінології та лексики.

Інтегровані лексичні маркери у досліджуваному типі дискурсу поєднуються у гармонійну текстову єдність, яка при проникненні в усі сфери користувачів цього типу дискурсу вимагає вивчення на рівні мови та прагматики. Основна складність розуміння і обробки таких текстів є невід'ємним складником галузі, що має багаті міждисциплінарні зв'язки та характеризується складністю термінології, процесами повторної термінології, взаємопроникненням галузей промисловості, поєднанням лексичних і стилістичних засобів. Існує створення конкретного мовного

явища, в якому використовуються конкретні терміни та загальнозживані слова, стратегії та тактики прагматичних настанов авторів, їх адекватне сприйняття читачами. Основною метою спілкування є досягнення спільних точок зору, переданих від однієї сторони до іншої.

Актуальність досліджуваних питань пов'язана з розвитком інноваційних галузей і необхідністю спілкування фахівців, які працюють у них, тісно пов'язаних міждисциплінарними зв'язками з хімією, біологією, медициною, технікою та іншими класичними науками. Визначення лінгвопрагматичних особливостей цього типу дискурсу сприятиме адекватному сприйняттю таких текстів, відповідних термінологічних одиниць і виявленню мовних засобів впливу на сприйняття реципієнта. Сучасні дискурсивні дослідження займають важливе місце у вивченні мовних процесів і є перспективним напрямом дослідження.

Зміни в систематиках, ономастиці, класифікації груп слів, ретермінологізації та інших сучасних лінгвістичних тенденціях пов'язані з розмитими межами технологічного посередництва людської діяльності, існуванням людей між віртуальним і реальним світами та цілодобовим посередництвом їх спілкування за допомогою гаджетів, на платформах соціальних медіа і за допомогою інтернету. Цифрова грамотність сучасників залежить від їх активного залучення до технологій. Таким чином, у сучасній англійській мові така тенденція відображається в накопиченні інноваційної лексики, особливо в англomовному дигітальному дискурсі.

З точки зору метафори «перед сценою» та «за лаштунками», розробленої Гофманом, «екран стає нашою сценою, де ми можемо вибрати, що розкрити, а що приховати, залежно від нашого сприйняття аудиторії. Як і у випадку взаємодії з реальним світом (RL), наші ідентичності будуються за допомогою мови, взаємодії та інтерпретації» [1, с. 87]. Це означає, що віртуальний світ дозволяє людям переглянути свою самоідентичність.

Різниця між спілкуванням людей і тварин полягає у відмінностях між спілкуванням людей і нелюдей. Дискусія зосереджена на специфічній природі людського мозку та його здатності виробляти чи повторювати величезні обсяги інформації порівняно з іншими нелюдськими істотами або машинами [10, с. 1]. Існує певна універсальна перспектива, яка пояснює здібності дітей повторювати синтаксичні зразки з промов своїх батьків чи оточуючих людей. На прикладі ідей відомих мовознавців, таких як Хомський та Пінкер,

людську мову диференціюють від нелюдської мови за допомогою конструктивних особливостей мови. Таким чином, природа людської мови є кінцевою у наборі сигналів / варіацій для різних явищ тощо. Іншими словами, людська мова сконструйована за допомогою певних інструментів і досягає невизначеного обсягу впливу.

Більше того, вроджені особливості мозку людини відповідають за мовне «розташування», тоді як серед нелюдей голосові сигнали розташовані в інших частинах мозку. Відомо, що людське спілкування було розроблено відповідно до особливих потреб людини та як відповідь на зміну реальності. Нелюди не потребували такого виду адаптації до навколишнього середовища, отже, їхні мовні здібності розвивалися не настільки сильно. Підкреслено, що спілкування між людьми та нелюдями не повинно бути рівним, так само, як людські руки не повинні бути рівними крилам птаха.

У статті Масахіро це питання розглядається під іншим кутом. Автор має намір стверджувати, що мова є універсальною як для людей, так і для нелюдей [9, с. 98]. Тим не менше, головна різниця між спілкуванням «людина-нелюдина» розглядається автором з точки зору передбачуваності тварин у процесі спілкування та непередбачуваності людської мови. Більше того, вона посиляється на особливості мовної репрезентації, розроблені Ч. Хоккеттом, говорячи про людську мову. Тим не менше, претензії Хоккета та Хомського вважаються неправомірними з точки зору природного соціального контексту.

Найбільш привабливим підходом є розгляд мови на біологічній основі, тому мова походить від людського мозку. Суперечливі твердження з'являються, коли розглядається природа нелюдської мови. Хайдеггер стверджує, що існують загальні етапи засвоєння мови серед птахів і людей. Існує також загальна «мелодія мови», яка стосується людей і нелюдей. Вони не потребують спілкування, як люди, оскільки їхнє оточення не вимагає від них цього. Тому основний акцент у статті зроблено на контекстальному вживанні людської / нелюдської мови.

Вміння людини спілкуватися, розуміти різні концепції тощо пояснюється вченими відмінностями лівої півкулі людського мозку порівняно з мозком приматів. Тим не менше, у статті представлено несподіваний погляд на різницю в мовних здібностях людей і нелюдей. Існує чітка диференціація людської та нелюдської мов. Необхідно чітко визначити спосіб встановлення цих відмінностей.

Спілкування є важливим для людей і нелюдей, а людська мова – це лише інструмент для людського спілкування. Масахіро наводить приклади того, як спілкуються бджоли або тварини, але підкреслює, що між людиною та нелюдиною існують подібності та відмінності у спілкуванні та мові [9, с. 99]. Автор подає твердження Ейчінсона, який виділив чотири основні риси, що мають відношення до людської мови: це структурна залежність, креативність, семантичність та витіснення. Далі автор підкреслює, що людиноподібні мавпи мають деякі з цих здібностей.

Звертаючись до ідей когнітивних лінгвістів, які відводять важливу роль попередньому досвіду спілкування, а подальша інтерпретація набутого значення також залежить від попереднього досвіду. З точки зору соціальних конструкторів мова розглядається в соціальному контексті, що слугує для спілкування людей. Автор широко розглядає людську мову, але він говорить не стільки про нелюдську мову, скільки про засіб спілкування. Він підкреслює основну різницю між мовами людей і нелюдей на основі анатомічних відмінностей між ними та обмежених когнітивних можливостей нелюдських істот.

Отже, головною перевагою статті є розгляд людської мови з точки зору когнітивної лінгвістики та соціального конструктивізму. Однак головним недоліком є відсутність уваги до того, яку роль відіграє нелюдська мова у спілкуванні між нелюдями. На основі сучасних досліджень особливостей людських і нелюдських мов різниця між ними пояснюється на основі різних конструктивних особливостей і ролі мови як засобу спілкування. Основну різницю між цими мовами слід шукати з точки зору біологічних, когнітивних та соціальних наук.

Мову як явище можна розглядати з біологічної, психологічної та соціальної перспектив. Ця триєдність поглядів дозволяє сучасним дослідникам і вченим зосередитися на різних аспектах мови, її ролі в суспільстві та житті кожної людини.

Біологічна перспектива. Тривалий час багато дослідників і вчених вважали, що мова – це біологічне явище. З їхньої точки зору, це вроджена властивість людини, така ж, як і її здатність їсти, гуляти тощо. Іншими словами, мова успадковується людиною. Це властиво її біологічній сутності. Навпаки, у природі існує безліч прикладів, коли діти перетворюються на диких звірів, якщо вони виростили серед них. Коли цих дітей повернули до людського суспільства, вони не могли навчитися говорити, хоча їхні органи мови були

цілком розвиненими. Більше того, є багато прикладів, коли дітей однієї національності розмішували в іншому мовному середовищі і вони розмовляли мовою оточення, а не рідною мовою. Ці факти показують, що мова не успадковується і не належить до біологічних явищ. Наскільки ми бачимо, про біологічну перспективу можна сперечатися.

У дослідженні, проведеному Бервіком та іншими авторами, стверджується, що за допомогою досліджень природної мови та штучної граматики можна визначити нейронні основи обробки ієрархічно структурованих послідовностей [3, с. 12]. Структури та характеристики природної мови та тих, хто бере участь в інших типах когнітивних процесів, демонструють різні відмінності. Когнітивні можливості людської мови знаходяться в центрі уваги дослідників різних галузей науки. Когнітивна основа мовної специфіки людини перейшла у сферу тварин та інші біофізичні обмеження. Бервік та інші вчені підкреслюють, що злиття систем зі словами залишається незмінним [3, с. 14].

Деякі аспекти мовної екстерналізації є специфічними для людини. Ці моделі перевіряються за допомогою анімалістичних моделей. Безумовно, усі людські мови мають подібні риси, а також деякі різні особливості. На основі анімалістичних моделей, з використанням співочих птахів і папуг, слухово-голосове навчання є ефективним. Нейробіологічна основа людської мови є одним із перспективних напрямів у широкому спектрі суміжних досліджень. Тим не менше, не можливо проаналізувати синтаксичні можливості та порівняти їх між людьми та нелюдьми. Існують певні подібності та відмінності між окремими біологічними факторами та оволодінням мовою. На засвоєння мови впливає робота органів мови, середовище індивіда, специфічні біологічні особливості та інші фактори. Біологічний підхід до засвоєння мови не може залишатися поза увагою сучасних досліджень. Дослідження Хомського є одним із ключових джерел міркувань щодо природи мови.

Згідно з нещодавніми дослідженнями, проведених групою нейрофізіологів з Університету Нью-Йорка на чолі з директором Інституту емпіричної естетики М. Планка (Німеччина), люди відстежують три ієрархічні рівні мовних одиниць: окремі слова, фрази та ціле речення, коли вони слухають рідну мову. На думку авторів дослідження, результати їх експериментів підтверджують теорію відомого лінгвіста Н. Хомського про вроджені лінгвістичні здібності [2, с. 30]. Іншими

словами, граматична структура мовлення зумовлена на генетичному рівні.

Вчені відібрали дві групи учасників: тих, хто розмовляє лише китайською та лише англійською. Учасники прослухали запис, і їхній мозок перевірили. Виявилося, що існує три типи зразків мозкової діяльності: окремі для послідовності слів, словосполучень і цілих речень. Учасники диференціювали ці закономірності. Більше того, як для граматично правильних, але безглузких речень, так і для змістовних речень існує одна загальна закономірність мозкової діяльності. Іншими словами, наша нервова система одночасно обробляє та кодує інформацію про слова. Ідеї Хомського щодо цих вроджених структур критикувались протягом багатьох років.

Нові дані підтверджують лише загальний характер нейрофізіологічних механізмів обробки граматики серед носіїв абсолютно різних мов. Цей аспект засвоєння мови висвітлюється у багатьох дослідженнях. Ідеї Хомського базуються на нейрофізіологічних засадах оволодіння мовою та природі мови. Існує багато послідовників його ідей, і немає сумнівів, що він має рацію у своїх твердженнях. Співвідношення різних мовних систем, здатність людей зосереджуватись на них, запам'ятовувати та обробляти їх мають вирішальне значення для вирішення проблеми.

Однак сучасні дослідження починають переглядати цю ідею. За новими даними, мова є універсальним людським біологічним спадком, психофізіологічним резервом у мозку людей, що є унікальним для всього людства [4, с. 18]. Опанування мови – це висока біологічна здатність мозку, яка успадковується генетично. Демонстрація мовних навичок залежить від багатьох факторів (історичних, соціальних, екологічних та інших). Можна підкреслити біологічну основу мови у двох основних сферах. По-перше, це засвоєння конкретної людської мови, по-друге – передача інформації словесними засобами. Сучасні вчені доводять ці особливості мови явищем ізоморфізму або унікальними закономірностями в мові (тобто подібністю, аналогією). Якщо глибше зосередитись на біологічній природі мови, можна побачити, що клінічні дані мовної патології показують, що гени, відповідальні за мову, знаходяться в Х-хромосомі. Іншими словами, здатність людини говорити генетично зумовлена. Далі оволодіння мовними навичками регулюється генетично [2, с. 48].

Психологічна перспектива. З іншої точки зору, мова вважається виявом «духу Бога чи людини». Індивідуально-психологічні особливості визначають

стратегії засвоєння мови. Психологи вивчають вербальні та невербальні способи зберігання, генерації та передачі інформації у свідомості людей і суспільства. Наприклад, розглядаються загальні та відмінні риси лексичної та семантичної систем у різних мовах. Для носіїв і неносіїв мови семантичні, граматичні та інші мовні особливості можуть відрізнятися. Дослідники стверджують, що мова – це індивідуальний психічний акт, явище психологічної діяльності людини чи народу. Кожна людина посиляється на свою мову, де вона відображає свою особисту та етнічну специфіку. Середовище індивіда формує процес його засвоєння мови. Як правило, можна окреслити два основні психологічні аспекти засвоєння мови: інтуїтивно-чуттєвий і раціонально-логічний.

Спочатку зупинимось на інтуїтивно-чуттєвому типі. За допомогою практичних навичок людина ознайомлюється з мовними особливостями. Людина повинна опанувати мову і навіть спробувати мислити за допомогою вивченої мови. Якщо особа характеризується інтуїтивно-чуттєвим типом оволодіння мовою, вона опановує свої вміння на слух або в межах особливого мовного середовища. Основна складність полягає в оволодінні фонетикою та смисловим зарядом іншомовних слів. Раціонально-логічний тип оволодіння мовою вимагає теоретичних лінгвістичних знань і дуже часто призводить до багатьох труднощів оволодіння мовою. Цей аспект зосереджений на граматичних структурах та оволодінні словниковим запасом.

Незважаючи на розбіжності в психологічних аспектах засвоєння мови, можна досягти ефективного спілкування, якщо мовці відкриті, готові поділитися своїм досвідом з іншими мовцями та зосередитись на спільних цілях спілкування. Є ще один виклик, коли людина змінює своє сприйняття мови під впливом іншомовного середовища. Індивідуальна психологічна реальність підпорядковується іншомовному середовищу. Опанування мови – це складний процес, де задіяні як серце, так і розум людини. Ефективний індивідуально-психологічний аспект засвоєння мови залежить як від інтуїтивно-чуттєвого, так і від раціонально-логічного сприйняття мови, а також від середовища мовців.

Соціальна перспектива. Соціальний аспект оволодіння мовою висвітлений у роботі Ле Монда [8, с. 125]. Це ще одна перспектива, яка контрастує з біологічним аспектом мови. Дослідники стверджують, що реагування батьків у процесі засвоєння мовою дитини призводить до ефективного

вивчення слів та розвитку словникового запасу. Дослідники пояснюють взаємодію між батьками та їхніми дітьми як ефективний фон для соціалізації. Дитина розуміє, що якщо вона повторить те чи інше слово, то знайде чуйну реакцію на свою діяльність. Діти можуть відносити почуті слова до предметів із реального життя. Таким чином вони розширюють процес своєї соціалізації [8, с. 126].

Неврологічна основа для набуття абстрактних слів – ще один напрям дослідження, проведеного Viglioccol. Так, підкреслено, що «абстрактні поняття кодуються лінгвістично, відповідно до зображувальних доказів більшої залученості лівої перисильвійської мови до абстрактних, ніж конкретних слів» [13, с. 56]. Ефективна обробка більше підходить для абстрактних слів, а не для конкретних. У процесі кореляційного аналізу понад 1400 англійських слів дослідники виявили, що слова, які позначають абстрактні поняття, емоційно заряджені. Основна теза цього дослідження полягає в тому, що афективні асоціації стосуються більше абстрактних слів. Обробка абстрактних понять співвідноситься з емоціями. Це можна пояснити тим, що абстрактна лексика має більше асоціацій. Успішне засвоєння афективного розвитку є запорукою успішного засвоєння абстрактної лексики. Емоційна валентність – ще один вимір людського уявлення про значення. Як ми вже говорили, мова виникає і розвивається лише в суспільстві та під впливом людської мови. Мова існує, якщо існує і суспільство. Отже, мова – явище соціальне. Існує особлива соціальна природа мови.

Попри численні біологічні подібності між тваринами та людьми, перші не можуть говорити. Тим не менше, аудіо-візуальні здібності кажанів допомагають їм орієнтуватися в просторі, але жоден кажан не може говорити точно. Якщо здатність засвоєння мови є вродженою, біологічною рисою людини, чому у світі існує багато різних мов? На основі розглянутих досліджень робимо висновок, що структура людського мозку дозволяє нам користуватися мовою. Хомський має рацію, коли говорить про «теорію універсальної граматики». Прихильники біолінгвістичного підходу відносять володіння мовою до біології людини. З часом людина розвиває та опановує свої мовні навички. Це характерно для багатьох систем людського тіла. Наприклад, спочатку люди мають постійні зуби замість молочних. Системи людського організму генетично зумовлені. З іншого боку, діти не мають особливих навичок оволодіння мовою і навіть пізнавальних здібностей

загалом. Прихильники цієї точки зору стверджують, що наш мозок не має жодних біологічних характеристик, які допомагають людині в процесі засвоєння мови.

Існують послідовники біологічного та емпіричного підходів. Емпірики вважають, що засвоєння мови відбувається через досвід. Вони стверджують, що людина може чомусь навчитися через асоціації, коли вона порівнює або протиставляє дві речі чи асоціації. Здатність людини розуміти певні аспекти граматики та семантики все ще залишається у центрі уваги багатьох дослідників і вчених. Проблема оволодіння мовою може бути вирішена на різних рівнях (біологічному, психологічному та соціальному). Взаємодія цих трьох факторів може пояснити спосіб сприйняття людьми двох різних рівнів мови, таких як граматики та семантика.

Дискусія заснована на порівнянні ідей Е. Костелло про людей і тварин з ідеями, висловленими Дж. Локком, Уоллесом і Нагелем. Костелло в роботі «Життя тварин: філософи та тварини» розглядає ідеї філософів щодо тварин. Такі великі мислителі, як Августин, Аквінський та Аристотель, стверджували, що тварини не мають душі [5, с. 66–67]. В епоху Просвітництва Декарт і Кант були схильні вважати, що люди – це насамперед розумні істоти; філософи підкреслювали вирішальну роль співвідношення [5, с. 66–67]. Костелло скористалася цією ідеєю для підтримки тварин: якщо люди розумні істоти, то як можна вбивати і гнобити тварин? Вона також порівняла ставлення до тварин у сучасному світі з Голокостом. Крім того, сучасні люди воліють робити вигляд, що не знають про бійні та заводські ферми, як раніше люди робили вигляд, що не бачать попелу людських тіл на вітрі. Костелло стверджує, що замовчування цих фактів є найкращим свідченням їх жаху. Наслідуючи ідею Костелло, яка є образним персонажем романіста з книги Джона Кутзі, ми розвиватимемо її ідею, спираючись на твори Локка, Уоллеса та Нагеля.

Дамо короткий огляд зазначених вище робіт, які стануть основою для наших досліджень. Т. Нагель у своїй статті «Що таке бути кажаном?» проводить паралелі між людиною та кажаном. Він насамперед зосереджений на свідомому дослідженні. Нагель підкреслює, що свідомість присутня як у тварин, так і у людей. Чому насправді кажани? Вчений вважає, що кажани тісно пов'язані з людиною [11, с. 438]. Вони відчують біль, страх, гнів, голод, як люди. Проте досвід кажанів є суб'єктивним у всіх аспектах,

тому ми не можемо задумати їх належним чином.

Автор обґрунтовує свої твердження припущеннями про присутність переживань у тварин, які не піддаються людському розумінню. Він наводить цікаві приклади, а його аргументи унікальні та оригінальні. Крім того, він просто вводить глибокі філософські ідеї. Наприклад, він стверджує, що ми можемо уявити, як бути кажаном, але це буде означати лише те, як би було для нас кажаном, а не те, як бути кажаном насправді [11, с. 437]. Можна припустити, що Нагель винайшов свої ідеї, щоб підтримати права тварин на існування.

Людям заборонено витягувати будь-які види з їхньої сутності, щоб задовольнити гастрономічні чи естетичні смаки. Ідеї Костелло можна порівняти з ідеями Нагеля, тоді як вона стверджує, що оскільки тварини є втіленням нераціонального світу, їхня свідомість не може бути повністю сприйнята людським розумом. Тому немає жодного способу і виправдання жорстокого ставлення до тварин.

Тема нашого дослідження також варта посилення на роботу Дж. Локка «Есе про людське розуміння» (1690). Два розділи цієї роботи мають велике значення для роботи: ідентичність тварин та ідентичність людини. Коли Локк говорить про тварин, його аргументи виглядають простими і зрозумілими [7, с. 40]. Локк порівнює тварин і годинник. Обидва вони мають власну організацію і потребують зовнішньої сили для свого функціонування. Тільки рух тварини, що надходить зсередини організації тіла, і рух сторожової сили, що надходить ззовні [7, с. 43]. Інший розділ праці Локка «Ідентичність людини» розглядає людину як добре організоване тіло. На цьому етапі ми можемо простежити схожість з ідентичністю тварини. Проте Локк розглядає душу як ідентифікатор людини. Він не згадував про наявність душі у тварин. Тому цей філософ прагне до розмежування тварини та людини.

Наскільки ми бачимо, на відміну від Е. Костелло, ідеї Локка спрямовані на тіло людини. Порівняння Костелло щодо ставлення до тварин у сучасному світі з Голокостом не підтримуються в роботі Локка [7, с. 66]. Проте його дискусії певною мірою доповнюють ідеї Костелло. На відміну від Локка, вона не розглядає душу як відмінність людини та тварини. Нині можна припустити, що таким чином Костелло уникає визнання очевидної різниці між твариною та людиною.

Інша робота Д. Ф. Уоллеса «Розгляньмо омара» представляє менш філософські ідеї та обґрунтовує свою дискусію на прикладі фестивалю омарів в штаті Мен. Автор ставить таке питання: «Чи

правильно, якщо кип'ятити живу істоту живцем лише для нашої смакової насолоди?» [14, с. 30]. Уоллес підняв це питання і звернувся до свідомості людей у всьому світі. Він досліджував, чи виправдано та морально кип'ятити тварину живцем [14, с. 32]. Автор підкреслив, що легше уникнути відповідальності та закрити очі на моральний аспект такого виду фестивалю, ніж обговорювати його моральність. Уоллес робив наголос на болю, який омари відчують під час варіння. Тож хто відповідальний за біль і смерть омарів: кожна плита окремо або все суспільство, яке схвалює вживання таких страв?

Ідеї Уоллеса близькі до ідей Костелло. Біль, страх і смерть невинної живої істоти, омара, не можуть бути виправдані лише тим фактом, що його мозок має менше нейронів, і ступінь болю, яку відчуває омар, не можна порівняти з відчуттям людського болю. Нехтування моральними принципами в сучасному суспільстві є прекрасним фоном для моральної деградації.

Якщо ми спробуємо узагальнити і порівняти ідеї всіх чотирьох розглянутих робіт, то можемо стверджувати, що ідеї Е. Костелло тісно пов'язані з Нагелем і Уоллесом. Три з них підкреслили суб'єктивність світу та досвіду тварин. Костелло стверджувала, що не можливо втручатися і знищувати світ тварин заради наших смакових задоволень. Спираючись на праці великих філософів, Костелло порушила питання, яке часто замовчується в сучасному суспільстві: гноблення тварин. З одного боку, люди їдять тварин, щоб вижити, а також тварини їдять один одного, щоб вижити. Це закон природи. Але з іншого боку, людство раціональне і їсти живих істот суперечить моральним цінностям.

Массумі у «Надприродній тварині» дає нам версію про «більше, ніж людину» в прямому сенсі слова. Тут цей термін – не просто самозакоханий псевдонім того, що не є людиною; це, скоріше, підкреслює «креативно-реляційну нелюдність, яка є рушієм усіх видів практик від *індукованої імпровізації* тварин, до мистецтва» [10, с. 2]. Поняття анімальності є головним питанням авторів. Ці автори диференціюють людей і нелюдей. Досвід людей і все, що вони мають у собі, не є людським. Мистецтво виживає з точки зору нелюдського потенціалу. Між людьми та нелюдями можуть бути суттєві відмінності. Побудова взаємодії людини і тварини повинна співвідноситися з антропоцентризмом. Краса гри у тваринах полягає в «логіці взаємовиключення» [10, с. 5]. Мас-сумі також стверджує: «Тінберген досліджував

інстинктивну поведінку чайки. Червона пляма на жіночому дзьобі служить сигналом або «пусковим механізмом» для поведінки годування» [10, с. 5]. Завдяки цим особливостям тварини можуть мати сприйняття навіть глибше, ніж зазвичай.

Жести є домінуючими маркерами взаємодії тварин. Якщо люди йдуть далі, вони не можуть розрізнати провідні мотиви своїх вчинків. Також слід переглянути процес еволюції комунікації від метакомунікації до денотативної комунікації. Метакомунікація тварин є домінуючою. Массумі каже, що «насправді» денотативне спілкування, яке відбувається на рівні людини, можливе лише *після* еволюції складного набору металінгвістичних (але не вербалізованих) правил» [10, с. 7].

Гра тварин полегшує спілкування людей. Массумі схиляє гру тварин до появи людської мови. Тварини інстинктивні, а їх природа здебільшого агресивна. Массумі позиціонує тварин вище за людей. Граючись, тварини розвиваються і навчаються. Цей творчий підхід до їх розвитку запозичений людьми, їхніми дітьми, коли вони ростуть і розвиваються за допомогою гри. Тварини домінують над людьми за своєю «силою змін». Далі Массумі розвиває ідею про інстинкти та їх природу: «Інстинкт чутливий до відносин між окремими елементами, що складають ситуацію, яка проживається» [10, с. 8]. Сила виразного менталітету корелює з їх еволюцією. Здебільшого автор аргументує проти антропоцентричних звичок і більше зосереджується на анімалістичних особливостях людини.

Соціальний складник є інтегративною проблемою розвитку людських стосунків з їхніми віртуальними партнерами. Це можна пояснити інтегративними частинами любові, такими як секс, романтика та глибока прихильність. Віртуальні кумири надихають людей на ці почуття. Багато людей захоплюються не лише іншими людьми, але й читанням книг, переглядом фільмів, комп'ютерними іграми. Ми обираємо хобі, щоб викликати почуття прихильності. Отже, почуття прихильності може викликати країна, дім, ідея та віртуальні кумири. Сон з нашими мобільними телефонами, навіть автомобілями, улюбленими гаджетами та іншими предметами чи технічними інструментами також забезпечує людей позитивними емоціями [12, с. 1].

Людям потрібна любов, вони шукають романтики і можуть закохатися навіть у незнайомців. Нібито в гіперреальності можуть бути ідеалізовані та досконалі віртуальні кумири, роботи або машини. Простіше буде знайти улюблений предмет

у вигляді віртуального ідола або створити його, якщо вони мають власні смаки та інтереси. Існує потреба в духовній анімації, розмовах і дискусіях з віртуальними ідолами, обговоренню їхніх побажань, духовних проблем тощо. Віртуальні кумири можуть допомогти самотнім людям, а в сучасну епоху, зі швидким темпом життя вони можуть врятувати людей від самоізоляції. Деякі люди воліють спілкуватися з комп'ютерами, і з роками ця тенденція може навіть поглибитися. Чи можна узаконити ці відносини? Зростаюча і популярна тенденція штучного почуття прив'язаності, що вивільняється до віртуальних об'єктів, повинна прийматися і терпіти суспільство. Ймовірно, чіткі особливості об'єктів зменшили б ефект Зловісної долини.

Висновки і пропозиції. В комплексі згадані вище аспекти допомагають якнайшвидше оволодіти мовою. Вони особливо важливі для англomовного дигітального дискурсу, який має міждисциплінарний характер і насичений складними

технологічними і науковими термінами. Необхідно визначити найперспективніший аспект, який допоможе досягнути невичерпний потенціал явища дигіталізації.

У нашому реальному житті ми прокидаємось, ходимо на роботу і живемо своїм повсякденним життям. У віртуальному світі ми існуємо і не маємо жодних обов'язкових дій і щоденних клопотів. Гаджети захопили сучасників, і вони не можуть вибратися з цієї пастки. Інтернет та соціальні медіа створюють специфічний рівень людського існування або трансформованої реальності, що відображає особливості реального життя людського світу. Людську мову та нелюдські мови можна диференціювати на основі анатомічних особливостей мозку. Більше того, когнітивні здібності людини та соціальний контекст людського спілкування змушують людську мову найбільше відрізнятися від нелюдської мови у межах взаємин HUMAN/NON-HUMAN.

Список літератури:

1. Гофман Е. Дискурс в кибепространстве. М. : Канон, 2015.
2. Хомський Н. Роздуми про мову. Львів : Ініціатива, 2015.
3. Berwick R., Friederici A., Chomsky N., Bolhuis J. Evolution, brain and the nature of language. *Trends in cognitive linguistics*, 2013, vol. 17, № 9, p. 1–22. 10.1016/j.tics.2012.12.002 (дата звернення: 12.09.2020).
4. Chomsky N., Gallego A. Generative Grammar and the Faculty of Language: Insights, Questions, and Challenges. *Catalan Journal of Linguistics*, 2019. P. 229–261. URL: <https://revistes.uab.cat/catJL/article/view/sp2019-chomsky-gallego-ott> (дата звернення: 07.01.2020).
5. Coetzee J. M. *Disgrace*. New York : Penguin, 1999.
6. Danesi M. *Language, Society and New Media*. New York : Routledge, 2016. 314
7. Locke J. *Essay Concerning Human Understanding*, 1690. 442 p.
8. LeMonda C. S. Why is infant language learning facilitated by personal responsiveness? *Current Directions in Psychological Science*, 2014. Vol. 23, № 2. P. 121–126. 10.1177/0963721414522813 (дата звернення: 13.09.2020).
9. Masahiro M., MacDorman Karl F., Kageki N. The uncanny valley. *IEEE Robotics & Automation Magazine*, 2012. Vol. 19, № 2. P. 98–100.
10. Massumi B., Grusin R. The supernormal animal. *The nonhuman turn* (2015): 1-18. 255 p. URL: <http://ds.doi.org/10.1177/14744> (дата звернення: 08.11.2020).
11. Nagel Thomas (1974). What is it like to be a bat? *Philosophical Review* 83 (October), P. 435–450.
12. Paradoxical Bodies: Animal Human and Machine Hybrids. 2016. URL: <https://isea-archives.siggraph.org/presentation/paradoxical-bodies-animal-human-and-machine/> (дата звернення: 16.02.2020).
13. Vigliocco G., Vinson D., Thompson R. L., Skinner R. A faster path between meaning and form? Iconicity facilitates sign recognition and production in British Sign Language. *Journal of Memory and Language*, 2015. Vol. 82. P. 56–85. <https://doi.org/10.1016/j.jml.2015.03.002> (дата звернення: 07.08.2020).
14. Wallace D. Consider the Lobster. 2004. URL: http://www.theessayexperience fall2013.qwriting.qc.cuny.edu/files/2013/11/Consider-the-Lobster_david-foster-wallace.pdf (дата звернення: 12.09.2020).
15. Zimmerman K. What is Culture? 2017. URL: <https://www.livescience.com/21478-what-is-culture-definition-of-culture.html> (дата звернення: 24.12.2020).

Lazebna N. V. SOCIAL AND CULTURAL MARKERS OF MODERN ENGLISH LANGUAGE WITHIN HUMAN/NON-HUMAN RELATIONSHIP

In the article digital English discourse is analyzed as a complex phenomenon formed under the influence of social, psychological and biological factors. In addition, the huge role of the discourse as the international scientific and interdisciplinary background cannot be ignored. The author emphasizes that language and culture

have a significant impact on the development of modern English-language digital discourse. It is being developed at the intersection of many scientific disciplines, digital technologies and innovative technical developments. Scientists from all over the world communicate and collaborate within the English-language digital discourse.

Vocabulary, text presentation and discourse research in robotics, nanotechnology, biotechnology and related fields are essential. The author of the article considers language as the phenomenon from biological, psychological and social perspectives. Initially, language is seen as a biological, genetically determined phenomenon. Special attention is focused on the specific nature of the linguistic environment and language learning skills of humans and non-humans. Language is considered as a psychological phenomenon. Human psychology, intuition and logic help to understand and interpret even a foreign language on the phonetic and semantic levels.

Finally, language is seen as a social phenomenon, as it has many similarities and differences with a biological perspective. In particular, a parallel is drawn between humans and animals, their language environment and perception and knowledge of the world around them. The study proves that human language cannot be analyzed as purely social, psychological or biological phenomenon. Even a non-human community is able to master primitive language. The author of the article states that the materials of English digital discourse should be considered as knitted multi-component unity, integrating diverse constituents.

Key words: *English-language digital discourse, “human-non-human”, human language, non-human language, social perspective, biological perspective, psychological perspective.*